

EUROPEAN JOURNAL OF NEUROLOGY

Τόμος 12, συμπλήρωμα 1, Ιούνιος 2005

Κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη

ΣΥΝΟΨΗ

Λέξεις κλειδιά: εγκεφαλική διαταραχή, κόστος, κόστος της ασθένειας, οικονομική επιβάρυνση, Ευρώπη, διανοητική διαταραχή, νευρολογία, νευροχειρουργική.

Ιστορικό: Οι εγκεφαλικές διαταραχές (ψυχιατρικές, νευρολογικές και νευροχειρουργικές ασθένειες μαζί) αποτελούν σημαντικό ποσοστό μεταξύ των κυριότερων αιτιών ασθένειας και αναπηρίας. Ωστόσο, η γνώση του επιδημιολογικού και οικονομικού αντίκτυπου των εγκεφαλικών διαταραχών έχει ερευνηθεί σχετικά λίγο στην Ευρώπη. Τα στοιχεία του Π.Ο.Υ υποδηλώνουν εντούτοις, ότι οι εγκεφαλικές διαταραχές προκαλούν το 35% του συνολικού φορτίου των ασθενειών στην Ευρώπη.

Στόχοι: Η παρούσα μελέτη στοχεύει στον υπολογισμό του οικονομικού κόστους των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη με βάση τα δημοσιευμένα επιδημιολογικά και οικονομικά στοιχεία. Ένας δευτερεύον στόχος ήταν να προσδιοριστούν τα κενά στα επιδημιολογικά και οικονομικά στοιχεία των εγκεφαλικών διαταραχών, παρέχοντας έτσι μεγαλύτερη εστίαση για τις μελλοντικές ερευνητικές προσπάθειες.

Μέθοδοι: Αναπτύχθηκε ένα μοντέλο για να συνδυάσουμε τα οικονομικά και επιδημιολογικά δεδομένα σχετικά με τις εγκεφαλικές διαταραχές στην Ευρώπη (κράτη μέλη της ΕΕ, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και την Ελβετία) και να υπολογίσουμε έτσι το συνολικό κόστος τους. Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο συγκροτείται στα ακόλουθα βήματα με τα οποία εμείς: i) μετασχηματίσαμε και μετατρέψαμε τα διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, όπως επίσης και το νόμισμα (€ 2004) ii) ρυθμίσαμε συγκεκριμένα οικονομικά δεδομένα χωρών με την αγοραστική δύναμη και το σχετικό μέγεθος της οικονομίας. iii) υπολογίσαμε στοιχεία για χώρες όπου κανένα στοιχείο δεν είναι διαθέσιμο. iv) συνδυάσαμε τα επιδημιολογικά και οικονομικά δεδομένα για να υπολογιστεί το συνολικό κόστος μίας καθορισμένης ασθένειας. v) προσθέσαμε το κόστος επιλεγμένων διαταραχών για να φτάσουμε στο συνολικό κόστος για την Ευρώπη.

Το μοντέλο συμπληρώθηκε με στοιχεία που συλλέχθηκαν από εκτενείς βιβλιογραφικές επισκοπήσεις στην επιδημιολογία και το οικονομικό φορτίο των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη, υπό την καθοδήγηση 12 ομάδων ευρωπαϊκών επιδημιολόγων και οικονομολόγων υγείας. Τα στοιχεία δαπανών υπολογίστηκαν ως κόστος ανά ασθενή και τα επιδημιολογικά στοιχεία αναφέρθηκαν πρώτιστα ως εκτιμήσεις δωδεκάμηνης επίπτωσης.

Οι εθνικές και διεθνείς στατιστικές για το μοντέλο προσκομίστηκαν από τις βάσεις δεδομένων του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) και της EUROSTAT. Οι συγκεντρωτικές εκτιμήσεις του ετήσιου κόστους για το 2004 παρουσιάστηκαν σε €.

Αποτελέσματα: Υπολογίζεται ότι υπάρχουν 127 εκατομμύρια Ευρωπαίοι που ζούν σήμερα με μία εγκεφαλική διαταραχή σε έναν πληθυσμό 466 εκατομμυρίων. Το συνολικό ετήσιο κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη υπολογίστηκε σε 386 δισεκατομμύρια € το 2004. Μόνο οι άμεσες ιατρικές δαπάνες συμπλήρωσαν συνολικά 135 δισεκατομμύρια € περιλαμβάνοντας ενδονοσοκομειακές παραμονές ασθενών (78 δισεκατομμύρια €) τις εξωτερικές επισκέψεις ασθενών (45 δισεκατομμύρια €) και τις δαπάνες φαρμάκων (13 δισεκατομμύρια €). Το αποδιδόμενο έμμεσο κόστος που προκύπτει από χαμένες εργάσιμες μέρες και τη μείωση της παραγωγικότητας, λόγω της μόνιμης αναπηρίας που προκαλείται από εγκεφαλικές διαταραχές, εκ των οποίων οι ψυχικές είναι οι

πιο επικρατούσες, καθώς και τη θνησιμότητα, ήταν 179 δισεκατομμύρια €.

Οι άμεσες μη ιατρικές δαπάνες (κοινωνικές υπηρεσίες, η άτυπη φροντίδα και άλλα άμεσα έξοδα) ανήλθαν σε 72 δισεκατομμύρια €.

Οι ψυχικές διαταραχές ανήλθαν σε 240 δισεκατομμύρια € και ως εκ τούτου αποτελούν το 62% του συνολικού κόστους (αποκλείοντας την άνοια), έπονται νευρολογικές ασθένειες (αποκλείοντας την άνοια) με συνολικό μέγεθος 84 δισεκατομμύρια € (22%). Οι νευροχειρουργικές ασθένειες αποτέλεσαν ένα μικρότερο μέρος του συνολικού κόστους των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη, φτάνοντας το κόστος των 8 δισεκατομμυρίων €. Το μέσο κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη ήταν 829€ ανά κάτοικο (με βάση το συνολικό αριθμό των κατοίκων της Ευρώπης των 466 εκατομμυρίων). Ωστόσο, το κόστος ανά κάτοικο είναι διαφορετικό μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και γενικά το κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών ανά κάτοικο είναι υψηλότερο στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες έναντι των χωρών σε διαδικασία ένταξης στην ΕΕ. Λόγω της έλλειψης στοιχείων, τα αποτελέσματά μας για το συνολικό κόστος μόνο μερικώς περιλαμβάνουν το άμεσο μη ιατρικό κόστος (π.χ. κοινωνική μέριμνα και άτυπη φροντίδα) και τις έμμεσες δαπάνες, και παραλείπουν απολύτως τις άυλες δαπάνες. Παραδείγματος χάριν έχουμε δείξει ότι το κόστος της άνοιας αυξάνεται κατά 25% όταν συμπεριληφθεί η άτυπη φροντίδα, ενώ το κόστος της σκλήρυνσης κατά πλάκας αυξάνεται τουλάχιστον κατά 50% συμπεριλαμβανομένων των άυλων δαπανών.

Συζήτηση: Η έλλειψη επιδημιολογικών και οικονομικών δεδομένων σε διάφορες χώρες για συγκεκριμένες εγκεφαλικές διαταραχές έχει οδηγήσει σε συντηρητικούς συνυπολογισμούς των στοιχείων κόστους και των ηλικιακών ομάδων του πληθυσμού. Επιπλέον με τον περιορισμό της παρούσας μελέτης στις επικρατέστερες εγκεφαλικές διαταραχές αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι το αληθινό οικονομικό κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών είναι ουσιαστικά υψηλότερο από την δική μας εκτίμηση των 386 δισεκατομμυρίων € και ίσως να ανέρχεται στα 500-700 δισεκατομμύρια €. Οι εγκεφαλικές διαταραχές είναι, επομένως, ουσιαστικά δαπανηρότερες από άλλους σημαντικούς τομείς της ιατρικής όπως οι καρδιακές παθήσεις, ο καρκίνος και ο διαβήτης. Εντούτοις, το σύνολο των εγκεφαλικών διαταραχών σπάνια λαμβάνεται ως ενιαία μονάδα, αντιθέτως συχνότερα αναφέρονται ως ξεχωριστές διαγνωστικές οντότητες. Εάν οι προσπάθειες κατάρτισης, η ερευνητική χρηματοδότηση και οι πόροι υγειονομικής περίθαλψης θα μπορούσαν να διατεθούν σύμφωνα με αυτήν την νέα γνώση, πρέπει να πραγματοποιηθεί μία πολύ σημαντική αύξηση στη χρηματοδότηση σχετικά με τις εγκεφαλικές δραστηριότητες. Οι εκτιμήσεις μας περί των δαπανών είναι οι καλύτερες δυνατές με βάση τα οικονομικά και επιδημιολογικά διαθέσιμα στοιχεία στην Ευρώπη σήμερα. Ωστόσο, η μελέτη μας έχει προσδιορίσει σημαντικές ανεπάρκειες στα επιδημιολογικά και οικονομικά στοιχεία των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στις υπό ένταξη χώρες στην ΕΕ. Απαιτείται περισσότερη έρευνα συστηματικής, μελλοντικής και συνεργατικής φύσεως προκειμένου να υπολογιστεί ακριβώς το κόστος των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη.

Επίλογος: Με βάση τις εκτενείς βιβλιογραφικές επισκοπήσεις, η παρούσα μελέτη παρέχει τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις του κόστους των εγκεφαλικών διαταραχών στην Ευρώπη για το 2004. Σε 28 χώρες με έναν πληθυσμό 466 εκατομμυρίων, 127 εκατομμύρια επηρεάστηκαν τουλάχιστον μία εγκεφαλική διαταραχή. Το συνολικό ετήσιο κόστος ήταν 386 δισεκατομμύρια € Η ερευνητική χρηματοδότηση του εγκεφάλου, η κατανομή πόρων υγειονομικής περίθαλψης και η διδασκαλία στις ιατρικές σχολές παρουσιάζουν αναλογικά πολύ λιγότερες δαπάνες. Το τεράστιο κόστος και το φορτίο των εγκεφαλικών διαταραχών απαιτούν αυξανόμενες προσπάθειες στην έρευνα, την υγειονομική περίθαλψη και τη διδασκαλία.